

Social- och hälsovårdsutskottets betänkande nr 57 om regeringens proposition med förslag till lag om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet samt lagar som har samband med den

Riksdagen remitterade den 24 november 1993 regeringens proposition nr 287 med förslag till lag om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet samt lagar som har samband med den till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Med anledning av ärendet har utskottet hört regeringsrådet Mauno Lindroos, regeringsrådet Eija Koivuranta, äldre regeringssekreteraren Katriina Alaviuhkola och överinspektören Meri-Sisko Eskola vid social- och hälsovårdsministeriet, regeringsrådet Sakari Vanhala vid inrikesministeriet, budgetsekreteraren Pentti Puoskari vid finansministeriet, yngre regeringssekreteraren Liisa Heinonen vid arbetsministeriet, avdelningschefen Mikko Kämäräinen vid folkpensionsanstalten, enhetsdirektören Annikki Vanamo-Alho vid utlänningscentralen, konsultative juristen Antero Jaakkola vid Finlands Kommunförbund, ombudsmannen Markus Äimälä vid Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, socialpolitiska ombudsmannen Markku Koponen vid Affärsarbetsgivarnas Centralförbund, utredningssekreteraren Kaija Kallinen vid Finlands Fackförbunds Centralorganisation, flyktingsekreteraren Marja Nylund-Oja vid Tammerfors stads flyktingbyrå och juristen Pertti Rauhio vid Flyktingrådgivningen.

I propositionen föreslås att tillämpningen av den lagstiftning om social trygghet som huvudsakligen folkpensionsanstalten tillämpar skall förenhetligas genom stadganden om bosättningskriteriet vid beslut om rätt till förmåner. En person anses vara bosatt i Finland om han har sin egentliga bostad och sitt egentliga hem här och han även annars ständigt vistas i Finland. Lagförslaget innehåller också stadganden om den sociala tryggheten när det gäller tillfällig vistelse utomlands, arbete vid en finsk representation eller vid en mellanstatlig organisation, tjänstgöring ombord på ett finländskt fartyg, arbetstagare som en finsk arbetstagare sändt utomlands, dem som är anställda i beskicknings-

eller utvecklingssamarbetsuppgifter samt dem som studerar eller utför vetenskaplig forskning utomlands.

Stadgandena skall tillämpas i fråga om länder som inte har någon överenskommelse om social trygghet med Finland och vidare på situationer och personer som inte berörs av en sådan överenskommelse. Också personer som flyttar inom Europeiska gemenskapernas område och som avses i bilaga 6 till avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet skall också bemötas enligt denna lagstiftning. Lagen gäller också tillämpningen av lagstiftningen om social trygghet på personer som anländer till Finland från utlandet. Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 1994.

Enligt vad utskottet erfarit är 3 § i den föreslagna lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet inte ändamålsenlig när den berörde har för avsikt att bosätta sig stadigvarande i Finland men har uppehållstillstånd för kortare tid än ett år. Också uppehållstillstånd för kortare tid än ett år kan väntas bli förlängda och ofta är en sådan förlängning relativt självklar. Av denna orsak föreslår utskottet att 3 § ändras.

Utskottet finner det ändamålsenligt att ikraftträdelsestadgandet i sjukförsäkringslagen ändras så att det bara gäller de dagpenningar som avses i lagen. Åtgärder måste sålunda vidtas för att ändra de övriga i sjukförsäkringslagen nämnda besluten om förmåner till utomlands studerande försäkrade. Förmåner kan fortfarande beviljas dem som studerar utomlands och anses bo i Finland när lagen träder i kraft. Lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet gäller alla förmåner enligt de i 1 § nämnda lagarna.

I lagförslaget 8 § definieras familjemedlem som make och minderåriga barn och under vissa förutsättningar också ett äldre barn som studerar. Med make kan enligt utskottets åsikt inte enbart avses äkta make, utan också sambo i den bemärkelse vår lagstiftning om social trygghet avser.

Utskottet förutsätter att regeringen i brådskande ordning utreder behoven att ändra skattelagstiftningen så att även utomlands bosatta som betalar socialskyddsavgifter får sina förmåner på samma grunder som i Finland bosatta.

Av de orsaker som framgår av propositionens motivering finner social- och hälsovårdsutskottet propositionen behövlig och ändamålsenlig. Utskottet föreslår sålunda vördsamt

att lagförslagen 2, 3 och 5—10 skall godkännas utan ändringar och

att det första och fjärde lagförslaget i övrigt godkänns enligt regeringens proposition men att det första lagförslagets 3 § samt det fjärde lagförslagets ikraftträdelsestadgande godkänns sålydande:

Lagförslag 1

3 §

Bosättning i Finland

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

En person som flyttar till Finland kan anses

vara bosatt i Finland redan från ankomsten till landet förutsatt att han har för avsikt att stadigvarande bosätta sig i Finland och att han dessutom har giltigt uppehållstillstånd som berättigar till minst ett års vistelse här, i fall sådant tillstånd krävs av honom. *Av särskilda skäl kan en person anses vara bosatt i Finland trots att han har ett uppehållstillstånd som berättigar till vistelse under kortare tid än ett år, om det inte föreligger hinder för att förlänga tillståndet.*

(3 mom. såsom i regeringens proposition)

Lagförslag 4

Ikraftträdelsestadgandet

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

Utbetalningen av *dagpenning, särskild moderskapspenning, moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning eller specialvårdspenning* enligt den lag som gäller när denna lag träder i kraft betalas till en *försäkrad* som när lagen träder i kraft vistas utomlands, fortsätter *när denna lag träder i kraft* under den tid som nämns i folkpensionsanstaltens beslut.

Helsingfors den 14 december 1993

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Skinnari, vice ordföranden Taina samt medlemmarna Ala-Harja, U. Anttila, Antvuori

(delvis), Hiltunen, Kauppinen, Kuittinen, Muttilainen, Nordman, O. Ojala, Perho-Santala, Puhakka (delvis), Puisto och Stenius-Kaukonen.